

شناسه	مقررات - رویه اجرایی، دستور جلسه شماره (۲)	تاریخ	۹۷/۱۱/۰۸
عنوان	بررسی مراتب اعتراض به أخذ تضامین به صورت سپرده ریالی در خرید ارز کالاهای وارداتی از جمله کالاهای اساسی و مواد اولیه تولید		
شرح دستور	<p>براساس تبصره ۴ بند «ی» بخش اول از مجموعه مقررات ارزی تحت عنوان واردات کالا و خدمات "در رابطه با بخش غیردولتی لازم است بانک بابت تضمین ارائه پروانه ترخیص قطعی کالا، در زمان گشایش اعتبار / ثبت سفارش برات اسنادی و یا انجام حواله، نسبت به أخذ حواله کافی معادل ۱۵ درصد وجه اعتبار / ثبت سفارش برات اسنادی و ۳۵ درصد وجه حواله ارزی به ریال اقدام نماید. لازم به ذکر است آن بانک بایستی تعهدی از متقاضی أخذ نماید که در آن متقاضی متعهد گردد در صورت عدم ایفای عهد، معادل ریالی درصدهای فوق الذکر ربه عنوان وجه التزام پرداخت نماید و در غیراین صورت بانک عامل مجاز به تبدیل وثائق مأخوذ، بابت وجه التزام خواهد بود. ضمناً در صورت عدم ارائه پروانه ترخیص کالا در مهلت مقرر، عدم ارائه گواهی گمرک، کسر تخلیه و بیش بود ارزش کالا، آن بانک بایستی وجه التزام مذکور را به میزان تعهد ارزی ایفاء نشده به نرخ روز تسویه دریافت و به مدت یک سال نگهداری و در صورت عدم ایفای تعهد ارزی ظرف مدت مزبور به مبلغ مأخوذه را پس از کسر هزینه های مرتبط با وصول وجه التزام به حساب اداره سیاست ها و مقررات ارزی - حساب تضمین پروانه سبز گمرکی نزد اداره معاملات ریالی این بانک واریز نماید."</p> <p>قبل از تحولات ارزی سال ۹۷ در کشور، بانکهای عامل در واردات، بر اساس خوش حسابی واردکننده، به میزان ۳۵ درصد ارزش ارز تخصیصی را تضامینی از نوع سفته، سپرده و چک دریافت می کردند، لیکن اخیراً بر اساس رویه داخلی، بانکهای عامل جهت اخذ تضامین، ۳۵ درصد ارزش خریداری شده (اگر حساب جاری بدون سود باشد) و ۴۵ درصد ارزش خریداری شده (اگر حساب سپرده با سود باشد)، در خرید کالاها از جمله کالاهای اساسی، صرفاً نسبت به سپرده ریالی اقدام می نمایند و از پذیرش سایر وثائق و تضامین خودداری می کنند.</p> <p>به عبارت دیگر برخی از بانک ها بر اساس اطلاعیه داخلی خود با موضوع "اعتبار سنجی"، موظف هستند قبل از گشایش اعتبار اسنادی / ثبت بروات اسنادی و یا انجام حوالجات ارزی، اعتبار سنجی مشتریان را به صورت ویژه ای انجام دهند، لذا میزان شرایط و وثائق و تضامین مجاز بابت ارائه جواز سبز گمرکی ورود کالا در حواله از محل ثبت سفارش و برات اسنادی بدون تعهد بانک (بدون اسناد) را به شرح ذیل اعلام کرده اند:</p> <p>"صدور هر نوع مصوبه جدید (سقف / موردی از محل حد) توسط کلیه مراجع اعتباری شعب، مدیریت شعب، مراکز بانکداری شرکتی و اداره کل اعتبارات، برای کلیه مشتریان و متقاضیان صرفاً در قبال ۱۰۰ درصد وثائق گروه نقد با پوشش لازم مطابق وثائق و تضامین مندرج در بند یک اطلاعیه شماره ۲/۹۵۶۸ مورخ ۹۶/۱۲/۹ مجاز می باشد."</p> <p>باعنایت به مطالب فوق، فدراسیون واردات ایران، جهت تسهیل و تسریع در فرایند واردات کالاهای اساسی و مواد اولیه تولید از شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی درخواست نموده است تا واردکنندگانی که سابقه واردات دارند ولی سررسید تعهد ارزی آنها فراتر رسیده است، کماکان در سقف مصوبات اعتباری بانک عامل، بتوانند از سایر وثائق، جهت تضمین واردات خرید ارز سیستم بانکی، استفاده نمایند و واردکنندگان مواد اولیه ماشین آلات تولید و کالاهای اساسی از سپرده گذاری نقدی معاف شوند.</p>		

الف) رؤوس ایرادات و مشکلات معترضین به شرح ذیل می باشد:

- ۱- به دلیل نوسانات ارزی، اکثر بانک ها تنها گروه نقد را می پذیرند و تعداد معدودی از آن ها کماکان چک و سفته را به عنوان وثیقه برای ۳۵ درصد می پذیرند که این امر به تجارت برون مرزی لطمه وارد کرده است. همچنین این رویه فشار مضاعف به کمبود نقدینگی شرکت های واردکننده و محدودیت شدید در منابع مالی و سرمایه در گردش آن ها ایجاد نموده است.
- ۲- بر اساس تبصره ۴ بند (ی) بانک ها ۳۵ درصد در حواله ارزی وثیقه دریافت کنند، لیکن روال بانک ها بدین شکل است که یا باید ۳۵ درصد در حساب سپرده جاری گذاشته شود که سودی به آن تعلق نمی گیرد و یا باید ۴۵ درصد در حسابی سپرده شود که مشمول سود است، این رویه در حالی است که چنین موردی در مجموعه مقررات ارزی ذکر نشده است. بنابراین با این سیاست ها و رویه ها قیمت تمام شده کالا افزایش می یابد که هزینه آن را تاجر سالم می پردازد.
- ۳- در شرایط موجود اقتصادی، بانک ها خود، پیشنهاد ارائه تسهیلات بانکی در قبال اعتبار سنجی شرکت و تضامین غیر نقدی را به فعالان اقتصادی می دهند که این تصمیم به دلیل هزینه های وارد شده به وارد کننده، عملاً یک نوع مالیات غیر مستقیم است.
- ۴- نسبت به سال گذشته قیمت جهانی کالاها، ۳۰ درصد تغییر کرده است و منابع مالی بنگاه ها کوچک شده اند، حال باید ۳۵ درصد هم سپرده گذاری کنند، لذا توان مالی بخش خصوصی به نصف کاهش یافته است و عملاً اثرات مثبت ارز ۴۲۰۰ تومانی احساس نمی شود.
- ۵- طبق تبصره ۴ بند (ی) مقررات ارزی، دولتی ها از سپردن تضامین معاف هستند. در صدر این تبصره چنین آمده است که "در رابطه با بخش غیر دولتی بانک بابت تضامین ارائه پروانه باید وثیقه دریافت کند"، لذا این بزرگترین اشکال است، زیرا این امر در جایی است که دولتی ها نباید در اقتصاد و تجارت دخالت کنند ولی چند قدم از بخش خصوصی جلوتر هستند و بخش خصوصی باید عملاً ۱/۵ برابر هزینه کالای وارداتی، سرمایه گذاری نماید.
- ۶- قبض انبار به معنای تخلیه بار در گمرک است و کالا وارد سرزمین شده، لیکن بانک ها طبق تبصره ۴ بند (ی) تنها برگه سبز را می پذیرند. این امر در صورتی است که یکماه تا ۴۰ روز بعد از اینکه کالا وارد و آزمایشات انجام شود و تسویه صورت گیرد، برگه سبز صادر می گردد، بنابراین در اینجا هم هزینه اضافه تحمیل می شود. همچنین بیش بود را به تهران می فرستند تا در گمرک بررسی شود و وقتی کالای وارداتی بیش بود و یا کسر تخلیه می خورد، فرایند اثبات در گمرک ۴ الی ۶ ماه طول می کشد ولی بانک ها با وجود آنکه اسناد و مدارک را در اختیار دارند، کل سپرده را نزد خود نگه می دارند. همچنین بانک های عامل متناسب با ارائه اسناد برگ سبز گمرکی نسبت به آزاد سازی وثائق دریافتی اقدام نمی کنند؛ مثلاً اگر حتی معادل ۹۵ درصد کالا را وارد ترخیص شده باشد، برای ۵ درصد باقی مانده، کل وثیقه نگهداری می شود.
- ۷- در رویه جدید، بانک ها برای ۳۵ درصد سپرده گذاری، پیشنهاد وام می دهند. این امر در صورتی است که اگر مشتری اعتباری برای أخذ وام دارد، چرا بانک ها برای ایفای تعهد ارزی، وثیقه را به صورت نقدی دریافت می نمایند.
- ۸- در حال حاضر صرفاً ثبت سفارش و تخصیص ارز توسط شرکت های دارای سابقه واردات و پرونده اعتباری مناسب صورت می پذیرد و تشدید و اصرار بر وثیقه گیری به معنی فشار به منابع و نقدینگی شرکت های وارد کننده کالا های اساسی و واسطه ای خواهد بود.
- ۹- اگر مکانیزم پرداخت ال سی باشد، چون ارز در مقابل اسناد تجاری پرداخت می شود، نباید نیازی به سپرده گیری باشد.

ب) رؤوس نظرات نمایندگان بانک ها به شرح ذیل است:

- محسن امین زارع، معاون امور ارزی و بین الملل بانک ملی ایران بیان نمود از آنجایی که در بند (ی) مقررات ارزی آمده است ظرف یکسال و بانک ها نیز می دانند به طور مثال وثیقه ملکی ۳ الی ۴ سال طول خواهد کشید تا به نقد تبدیل

ایرادات و مشکلات مطرحه

<p>شود، لذا به دنبال گروه نقد هستند؛ بنابراین بانک مرکزی نباید صرفاً به روش وثیقه گیری اکتفا نماید. وی در ادامه پیه شنهاده نمود بانک ها از تعهدات ارزی واردکنندگان باخبر با شد و سیستم بین بانکی ایجاد شود که بانک مرکزی در حال ایجاد آن است.</p> <ul style="list-style-type: none"> • سید مهدی نیازی، نماینده وزارت صنعت، معدن و تجارت بیان نمود پیشنهادی که به هیأت دولت داده شد و اکنون مراحل ابلاغ را طی می کند این است که بازرگانان رتبه بندی شوند که یکی از اطلاعات نیز رفع تعهد ارزی است. • غلامرضا محمودی، نماینده بانک ملت اظهار داشت بانک مرکزی براساس یک بازه زمانی از سرفصل های بانک ها بابت عدم تحویل پروانه سبزه های مشتریان، پول برداشت می کند؛ بنابراین بانک ها جهت پوشش ریسک، اغلب گروه نقد را دریافت می کنند. محمودی افزود زمانی که شرایط اقتصادی مناسب است، بانک ها از مشتری چک را نیز می پذیرند؛ لیکن در حال حاضر با توجه به شرایط پیش آمده، اکثر بانک ها چک و سفته را نمی پذیرند. وی در ادامه پیشنهاد نمود رویه به سال های قبل از ۹۲ که بانک مرکزی بابت پروانه های سبز، چیزی از حساب بانک ها برداشت نمی کرد؛ بازگردد. • سید علی شعبی، معاون اداره سیاست ها و مقررات ارزی بانک مرکزی بیان نمود طبق تبصره ۳ بند (ی) مجموعه مقررات ارزی بانک ها مکلفند بابت تضمین ارائه پروانه ترخیص قطعی کالا، در زمان گشایش اعتبار، ثبت سفارش اسنادی و یا انجام حواله نسب به أخذ وثائق کافی معادل ۱۵ درصد و در حواله ارزی، ۳۵ درصد به ریال اقدام نماید؛ بنابراین در این بند تاکید نشده است که صرفاً نقدی با شد و این اطلاعیه بانک مرکزی نیست و بانک ها به صلاحدید خود و طبق روال داخلی خود این کار را انجام می دهند. وی در ادامه افزود طبق تبصره ۴ بند (ی) بانک تا یکسال وثیقه را نزد خود نگه می دارد و پس از آن، در صورت عدم ایفای تعهد ارزی، به حساب واریز می کند. فلسفه این بند این بوده است که تبدیل وثیقه به نقد در مراجع قضایی ممکن است طولانی شود، بنابراین مدت زمان یکسال تعیین شده است. 	
<p>موضوع در جلسه کارگروه کارشناسی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در تاریخ ۹۷/۰۸/۲۹ در اتاق ایران و با حضور نمایندگان اتاق ایران، اتاق اصناف، معاونت حقوقی ریاست جمهوری، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، بانک مرکزی، بانک ملی، بانک مسکن، بانک ملت، فدراسیون واردات ایران، کانون انبوه سازان مسکن و ساختمان ایران، شوراهای گفتگوی خوزستان، سمنان و خراسان رضوی بررسی گردید و در نهایت مقرر شد موضوع اصلاح مقررات ارزی در صحن شورا مطرح شود.</p>	<p>جمع بندی کارگروه</p>
<p>۱- بانک مرکزی جهت ایجاد رویه واحد در بانک ها، طی بخشنامه ای به بانک های عامل ابلاغ نماید، واردکنندگانی که سابقه واردات دارند ولی سررسید تعهد ارزی آن ها فرانسیده است، کماکان در سقف مصوبات اعتباری بانک عامل، بتوانند از سایر وثائق نظیر چک و سفته، جهت تضمین واردات خرید ارز سیستم بانکی، استفاده نمایند.</p> <p>۲- بانک های عامل، در مواردی که قبض انبار کالا به آن ها ارائه می شود، بلافاصله نسبت به آزاد سازی وثیقه و یا تبدیل آن به چک تضمین اقدام نمایند.</p> <p>۳- بانک های عامل، در موارد کسر تخلیه یا اعلام بیش بود، معادل ارزش ارزی میزان کسر تخلیه یا بیش بود اعلامی، از تضامین تا مرحله رسیدگی حفظ و مازاد آن را آزاد نمایند.</p> <p>۴- تبصره ۴ بند (ی) بخش اول مجموعه مقررات ارزی به نحوی اصلاح گردد که بخش دولتی همانند بخش غیر دولتی مشمول این بند گردد.</p>	<p>پیشنهاد دبیرخانه</p>

<p>۱- مستندات قانونی به ویژه " مجموعه مقررات ارزی از جمله بند (ی) بخش اول و بخش هفتم مقررات ارزی "؛</p> <p>۲- نامه شماره ۹۷۰۵۲۷۰۲ مورخ ۹۷/۰۵/۲۷ فدراسیون واردات ایران خطاب به وزات جهاد کشاورزی، معاونت ارزی بانک مرکزی و اتاق ایران ؛ و</p> <p>۳- نامه شماره ۹۷۰۶۲۶۰۲ مورخ ۹۷/۰۶/۲۶ فدراسیون واردات ایران خطاب به معاون اول ریاست جمهور و رئیس ستاد اقتصاد مقاومتی .</p>	<p>فهرست مستندات و مدارک پشتوانه</p>
---	--